

Algemene Ledenvergadering VVBAD Open bestuursvergadering sectie Openbare bibliotheken 12 maart 2013 – Koninklijke Bibliotheek

Zoals bij een echte algemene vergadering voor pakweg een groep aandeelhouders, werd voor de toelichtingen het woord gegeven aan zij die met de middelen (uiteraard gaat het hier niet letterlijk over de middelen van de bibliothecarissen of van de lokale besturen) van de leden aan de slag gaan ten behoeve van de bibliotheken. De sprekers geven een stand van zaken. Waarmee zijn ze bezig, vanuit welke visie gebeurt dit, met welke aandachtspunten en welke focus?

Door de hevige sneeuwval konden helaas een aantal sprekers en veel leden van de openbare bibliotheken niet aanwezig zijn. Toch konden na de toelichtingen van de bibliotheekdienst van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), de provinciale bibliotheekdiensten van Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant en Bibnet enkele algemene vaststellingen gedaan worden.

Naast de klassieke en op elke dienst terug te vinden aandacht voor bibliotheektechnische ondersteuning en vorming van medewerkers, konden enkele accentverschillen genoteerd worden. Zo viel op dat VGC nogal wat aandacht heeft voor inhoudelijke thema's en visie-ontwikkeling met kernvragen als:

- Welke kennis, inzichten en attitudes zijn voor het bibliotheekpersoneel vereist om echt als informatiebemiddelaar te kunnen optreden?
- Hoe kan de bib een dialoogpartner zijn met betrekking tot interculturalisering?
- Hoe kan de bib actief zijn in het maatschappelijk debat waar bijv. het 'recht op verhalen' naar voren geschoven wordt als een basisrecht?

De provinciale dienst van Antwerpen heeft bijzondere aandacht voor het uitbreiden en verbeteren van het provinciaal bibliotheekstelsel (PBS). Ook binnen vorming wordt er bijv. extra aandacht besteed aan het digitaal kenniscentrum Vrieselhof met reeds 1200 gebruikers. Verder wordt ingezet op subsidiëring en ondersteuning van (informele) intergemeentelijke samenwerking.

In Limburg krijgen twee trajecten de volle aandacht. Een eerste is een Roadmap voor kwaliteitsverbetering van het PBS, een ander betreft de installatie van een

nieuwe beslissingsstructuur. De stuurgroep van 30 leden (van de 44 gemeenten) wordt vervangen door een meer getrappt systeem waarbij men een soort 'algemene vergadering' de visie laat ontwikkelen en de rest, zoals uitvoering van die visie, aan werkgroepen overlaat. Dit idee is aanvaard, maar dit stopt wanneer men die visie echt wil valideren. De kern ervan is een stap verdergaan dan klantgerichtheid, namelijk klantintimiteit. Hierbij wordt de klant een fan en draagt zo bij tot de werking en uitstraling van de bib. Deze visie is de algemene vernieuwde visie van de provincie Limburg tegenover de lokale besturen. Hoe moet het de provinciale werking veranderen opdat de besturen echt vraaggericht benaderd worden?

Ook in Vlaams-Brabant speelt de vernieuwde taakstelling van de provincie een belangrijke rol. Met aandacht voor de digitale bib en het PBS, voor (het stimuleren van) samenwerking, voor de publiekswerking en voor het versterken van de bibliotheekmedewerkers, profileert het provinciebestuur zich het liefst tot 'streekbestuur'. Bijzondere nadruk wordt gelegd op samenwerking met niet-bibliotheekactoren, zoals partners uit het bredere culturele veld.

Hoewel afwezig, werd er ook even stilgestaan bij de werking van de provinciale diensten van Oost- en West-Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen valt de ver doorgevoerde intergemeentelijke samenwerking op. In West-Vlaanderen wordt dan weer zeer sterk gefocust op klantgerichtheid.

Bibnet neemt duidelijk een ondersteunende rol op zich om de snel veranderende technologieën zo correct mogelijk beschikbaar te maken voor alle bibliotheken. Dit gebeurt aan de hand van vier pijlers. Een eerste is de werking rond bibliotheekportalen die als aangename digitale vensters de meest natuurlijke relatie, namelijk deze tussen het lokale publiek en de lokale bibliotheek, moeten helpen versterken. Een tweede pijler is Open Vlacc met als einddoel dat er nergens in een Vlaamse bib nog gecatalogiseerd zou moeten worden. Een derde element is het beschikbaar stellen van metacontent en een vierde zijn e-boeken en digitale collecties.

Als trend merkten de aanwezige bibliotheken de samenwerking met andere actoren op en het 'kaderen' in het ruimere geheel van de gemeentelijke en stedelijke politiek. De houding "vraag aan de samenleving wat zij kan doen voor de bibliotheek" wordt meer en meer vervangen

door "vraag wat de bibliotheek kan doen voor het verwezenlijken van wat er in onze democratie en samenleving belangrijk is". Geen enkele van de sprekers ging diep in op de belangrijke uitdaging waar veel bibliothecarissen momenteel voor staan, met name besparingen. Anderzijds is het duidelijk dat veel van de aangehaalde aandachtspunten de besturen kunnen helpen bij het maken van keuzes die nodig zijn om die besparingen te verwezenlijken. Hierbij gaat het zowel over inhoudelijke en technische keuzes, als beslissingen met betrekking tot de efficiëntie van de bedrijfsvoering. Op inhoudelijk vlak kan men zich zo afvragen of het recht op vrije toegang tot informatie niet meer benadrukt hoort te worden. Met betrekking tot de technische kant van het verhaal zou het dan weer interessant zijn om een onderscheid te zien verschijnen tussen technologie die leuk is om te hebben, deze die werkelijk belangrijk zal zijn, en deze die in feite overbodig is.

De openheid waarmee dit gesprek kon plaatsvinden en die door velen van de sprekers impliciet benadrukt werd als een kenmerk van hun aanpak, zal een belangrijke voorwaarde zijn om deze keuzes goed en gegrond te kunnen maken.

Bruno Verbergt